

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/176/2024
Identifikačné číslo spisu:	6423201334
Dátum vydania rozhodnutia:	12.02.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6423201334.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. I., narodenej XX. O. XXXX, H. D., B. XXX/XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Richardom Bebjakom, Bratislava, Lermontovova 14, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Prima banka Slovensko, a.s, Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o zaplatenie 7 875,18 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5Csp/26/2023, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. marca 2024 sp. zn. 17CoCsp/38/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo 06. septembra 2023 č.k. 5Csp/26/2023-149 (ďalej len „súdu prvej inštancie resp. prvoinštančný súd“), ktorým, „...uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 7 875,18 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne počnúc dňom 09. mája 2023 do zaplatenia a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 249,86 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok) a výrokom II. zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o ich výške (výrok I.); žalobkyni podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že žalobkyňa uzatvorila so žalovanou dňa 19. septembra 2013 zmluvu o úvere č. XXXXX (ďalej aj „zmluva o úvere č. 1“), na základe ktorej sa žalovaná zaviazala poskytnúť žalobkyni úver vo výške 4 400 eur. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť celkovú čiastku 9 112 eur v 120 mesačných splátkach po 74,10 eura počnúc dňom 21. októbra 2013, pričom každá ďalšia splátka bola splatná k 20. dňu v mesiaci, dátum konečnej

splatnosti úveru bol dohodnutý na 20. septembra 2023, poplatok za poskytnutie úveru bol dohodnutý vo výške 220 eur, výška úrokovej sadzby 15,9 % ročne, RPMN vo výške 19,01 % a priemerná hodnota RPMN bola uvedená vo výške 18,84%. Žalobkyňa na úver zaplatila spolu sumu 8 827,43 eura. Dňa 03. júla 2014 uzatvorila žalobkyňa so žalovanou ďalšiu zmluvu o úvere č. XXXXXX (ďalej aj „zmluva o úvere č. 2“), na základe ktorej sa žalovaná zaviazala poskytnúť žalobkyni úver vo výške 4 700 eur. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť celkovú čiastku 8 969,80 eura v 120 mesačných splátkach po 72,79 eura počnúc dňom 15. júla 2014, pričom každá ďalšia splátka bola splatná k 15. dňu v mesiaci, dátum konečnej splatnosti úveru bol dohodnutý na 17. júna 2024, poplatok za poskytnutie úveru bol vo výške 235 eur, výška úrokovej sadzby 13,9 % ročne, RPMN vo výške 16,61% a priemerná hodnota RPMN bola uvedená vo výške 17,94 %. Žalobkyňa na úver zaplatila spolu sumu 7 712,75 eura. Výzvou z 26. apríla 2023 vyzvala žalovanú na zaplatenie sumy 7 440,18 eura titulom bezdôvodného obohatenia a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 499,72 eura do 08. mája 2023.

1.2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní mal za to, že zmluvy o úvere č. 1 a 2 sú zmluvami spotrebiteľskými podľa § 52 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) a zároveň zmluvami o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“ alebo „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Podľa názoru súdu prvej inštancie v zmluvách o úvere žalovaná nesprávne uvádzala výšku poskytnutého úveru 4 400 eur, resp. 4 700 eur, nakoľko v čl. V písm. A. body 3 a 4 ňou koncipovaných Všeobecných obchodných podmienok (ďalej aj „VOP“) bolo uvedené, že po splnení podmienok stanovených v úverovej zmluve poskytne banka klientovi na úverový účet peňažné prostriedky formou úveru, a to jednorazovo do výšky stanovenej v úverovej zmluve. Úver bude v deň čerpania úveru poskytnutý na úverový účet v plnej výške, z ktorej bude automaticky inkasovaný poplatok za poskytnutie úveru a zvyšná suma peňažných prostriedkov úveru bude poukázaná na klientom určený účet v zmysle úverovej zmluvy, pričom tento postup v zmysle VOP žalovaná v konaní potvrdila, z čoho ale vyplynulo, že žalobkyni reálne poskytla len sumu 4 200 eur a 4 465 eur, nakoľko od sumy 4 400 eur odpočítala poplatok za poskytnutie úveru vo výške 220 eur a od sumy 4 700 eur poplatok za poskytnutie úveru vo výške 235 eur. Prvoinštančný súd poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-377/14 (Ernst Georg Radlinger, Helena Radlingerová proti FINWAY a. s.), v ktorom o štvrtej z predložených prejudiciálnych otázok rozhodol tak, že „Článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené.“ Poukázal tiež na body 87. a 90. odôvodnenia predmetného rozhodnutia, podľa ktorých neoprávnené zahrnutie súm tvoriacich celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom do celkovej výšky úveru bude nutne viesť k podhodnoteniu RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru a informácia o celkových nákladoch úveru vo forme miery vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca spotrebiteľovi umožňuje porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku.

1.3. Uvedený bližšie popísaný postup (viď bod 1.2) zo strany žalovanej podľa súdu prvej inštancie znevýhodňovalo spotrebiteľa - žalobkyňu nielen pre podhodnotenie RPMN, ale aj z dôvodu, že sa úročí nielen suma reálne poskytnutej istiny úveru, ale aj poplatok za poskytnutie úveru, avšak reálne má spotrebiteľ k dispozícii sumu zníženú o tento poplatok. V nadväznosti na to bol údaj o RPMN uvedený v zmluvách o úvere nesprávny, vypočítaný v neprospech spotrebiteľa, nakoľko vychádzal z vyššej sumy istiny úveru ako reálne poskytnutej a nižších celkových nákladov spojených s poskytnutím úveru, zmluvy o úvere tak neobsahujú správny údaj o výške istiny úverov, celkových nákladov s nimi spojených a o RPMN, čo malo za následok, že poskytnuté úvery sú bezúročné a bez poplatkov v súlade s § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona č. 129/2010 Z.z. Z uvedeného dôvodu mala žalovaná nárok iba na vrátenie reálne poskytnutých istín úverov. Keďže žalobkyňa zaplatila na úvery sumy 8 827,43 eura a 7 712,75 eura, došlo na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu spolu vo výške 7 875,18 eura (8 827,43 eura - 4 200 eur a 7 712,75 eura - 4 465 eur). Súd prvej inštancie poznamenal, že ak by žalovaná poskytla žalobkyni na jej osobný účet (nie na úverový) sumu úverov deklarovaných v zmluvách (4 400

eur a 4 700 eur) a až následne by zinkasovala z účtu žalobkyne poplatky za poskytnutie úverov, bol by údaj o výške spotrebiteľského úveru v zmluvách o úvere uvedený vo výške sumy finančných prostriedkov reálne poskytnutých na základe zmlúv, tak ako to požaduje § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. V uvedenom smere poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/287/2021 a sp. zn. 7Cdo/277/2020.

1.4. K žalovanou vznesenej námietke premlčania práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia súd prvej inštancie uviedol, že toto právo nie je premlčané v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka plynúcej odo dňa, keď sa žalobkyňa dozvedela, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jej úkor obohatil, nakoľko sa žalobkyňa o týchto skutočnostiach dozvedela až dňa 19. apríla 2023 od svojho právneho zástupcu na základe posúdenia a právnej analýzy zmlúv o úvere predložených mu žalobkyňou, o čom svedčila nielen jej výpoveď v predmetnom konaní, ale aj záznam o vykonaní porady s klientom. Ku dňu podania žaloby (09. mája 2023) teda subjektívna dvojročná premlčacia doba neuplynula (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/29/2021). Súd prvej inštancie mal za to, že k premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia nedošlo ani v objektívnej desaťročnej premlčacej dobe podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko istiny úverov žalobkyňa zaplatila dňa 22. júna 2018 a 15. júla 2019, ďalšími platbami nad ich rámec už dochádzalo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej, teda ku dňu podania žaloby (09. mája 2023) ani táto premlčacia doba neuplynula. Pri stanovení objektívnej premlčacej doby pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia ako desaťročnej a nie trojročnej vychádzal súd prvej inštancie s poukazom na čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článok 3 ods. 1 základných zásad Civilného sporového poriadku zo záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 zo dňa 22. apríla 2021, podľa ktorého: „1. Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. 2. Článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.“, ako aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021, ktorého právna veta znie: „Analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C - 485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky.“ Súd prvej inštancie označil konanie žalovanej pri uzatváraní zmlúv, ktorá nerešpektovala ustanovenia zákona slúžiace na ochranu spotrebiteľa za nesúladne s dobrými mravmi.

1.5. Pokiaľ ide o žalobkyňou uplatnený úrok z omeškania, súd prvej inštancie mal za to, že žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením peňažného dlhu dňom 09. mája 2023, t.j. dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty uvedenej vo výzve žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia; preto priznal žalobkyňi úrok z omeškania z celkovej priznanej sumy 7 875,18 eura od 09. mája 2023 do zaplatenia vo výške 8,5 % ročne s poukazom na § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej aj „nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z.“).

1.6. S poukazom na ustanovenie § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a § 251 CSP a contrario, súd prvej inštancie priznal žalobkyňi aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky a náklady právneho zastúpenia advokátom za predžalobnú výzvu adresovanú žalovanej vo výške 249,86 eura.

1.7. O trovách konania súd prvej inštalácie rozhodol podľa § 251, § 255 ods.1, § 262 ods.1, 2 CSP; konštatoval, že žalobkyňa mala v spore plný úspech, preto jej podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd v dôvodoch potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím. Súd prvej inštalácie vykonané dôkazy správne vyhodnotil, pričom jeho skutkové závery sa v celom rozsahu opierajú o vykonané dokazovanie.

2.1. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 CSP) a v súvislosti s odvolacími námietkami odvolací súd uviedol, že sa nestotožňuje s názorom žalovanej, že rozsudok SD EÚ vo veci C-377/14 zo dňa 21. apríla 2016 nie je pre daný spor relevantný. Pre posúdenie tohto prípadu nie je podstatné, či spotrebiteľský úver poskytol nebankový subjekt, alebo banka, ale či boli dodržané ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. Samotné skutočnosti, že žalovaná je bankou disponujúcou bankovým povolením na svoju činnosť a že podlieha dohľadu Národnej banky Slovenska ešte automaticky neznamenajú, že nemohlo pri poskytnutí spotrebiteľského úveru z jej strany dôjsť k porušeniu zákona č. 129/2010 Z.z. Ani skutočnosť, že manželom Radlingerovcom nebola z poskytnutého úveru vyplatená žiadna suma nie je rozhodujúca. Je vecou zmluvy, že okrem poplatku za poskytnutie úveru bolo v nej určené, že zvyšné prostriedky z úveru sa nevypláta „do rúk“, či na účet dlžníka, a ten následne nevypláti starý úver, ale že sa priamo poukáže súdnemu exekútorovi tento starý úver vymáhajúcemu a zo zvyšku sa priamo poskytovateľom úveru uhradí časť splátok poskytnutého úveru. Pokiaľ však ide o samotný poplatok za poskytnutie úveru, situácia bola identická. Na rozdiel od poplatku za poskytnutie úveru, bola úverová istina poskytnutá na úhradu iného úveru a splátok úveru. Podstatou problému nie je skutočnosť, či subjekt poskytujúci úver si účtuje poplatok za poskytnutie úveru, ani „technická“ záležitosť, či si tento poplatok sám hneď zrazí, alebo ho spotrebiteľ zaplatí dodatočne. Súd prvej inštalácie ani nespochybňoval, že by veriteľ - banka nemal právo na poplatok za poskytnutie úveru. Podstatným bolo, do čoho si veriteľ poplatok za poskytnutie úveru započítal, či do istiny úveru, alebo do celkových nákladov spojených s úverom. Poplatok za poskytnutie úveru je totiž v zmysle § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z. súčasťou celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, nie súčasťou celkovej výšky (istiny) spotrebiteľského úveru. Nesprávne započítanie, zaradenie poplatku za poskytnutie úveru (ako na to poukázal aj SD EÚ v rozsudku C-377/14 zo dňa 21. apríla 2016) nie je formalitou, ale má za následok podhodnotenie RPMN ako celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, vyjadrených ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z.), t.j. jej uvedenie v nižšej než skutočnej výške, čo je na neprospech spotrebiteľa, nakoľko sa mylne domnieva, že mu je poskytovaný úver za nižšie celkové náklady než v skutočnosti sú a čo môže mať vplyv na jeho rozhodnutie, či bude mať záujem o úver od konkrétného veriteľa alebo si radšej vezme úver od iného veriteľa ponúkajúceho úver za nižšiu RPMN. Pri nesprávnom uvedení RPMN však nevie ponuky úverov na trhu relevantne vyhodnotiť. Inak povedané, čím vyššia je istina poskytnutého úveru a čím nižšie sú celkové náklady spojené s úverom a tým aj RPMN, tým je úver pre spotrebiteľa „lacnejší“ a naopak, čím je nižšia istina úveru a vyššie celkové náklady spojené s úverom a tým aj RPMN, tým je úver pre spotrebiteľa „drahší“. Ako správne uviedol už súd prvej inštalácie, zaradenie poplatku za poskytnutie úveru do istiny nie je správne ani z pohľadu úročenia, nakoľko úrok je odplatom za to, že veriteľ sa vzdáva časti svojich prostriedkov, ktoré by inak mohol použiť iným spôsobom a dáva ich do užívania dlžníkovi. Úrok teda predstavuje odmenu za to, že veriteľ poskytne svoje peňažné prostriedky dlžníkovi. Poplatok za poskytnutie úveru však nemôže dlžník na rozdiel od reálne poskytnutej istiny užívať, preto nie je namieste, aby veriteľ jeho zaradením do istiny úveru požadoval aj z neho zmluvne dojednaný úrok, čo opätovne navyšuje celkové náklady spojené s úverom. Vyššie uvedené závery napokon vyplývajú aj z právnej vety a bodu 11. odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo/287/2021, zverejneného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 49/2022, ktoré prispôbiac ich okolnostiam daného prípadu uviedol súd prvej inštalácie v bode 35. odôvodnenia rozsudku. Odmietol záver, že by dojednania obsiahnuté vo VOP, či OP neboli súčasťami zmlúv o úvere. Správne vyhodnotil, že nie je podstatné, ako si formálne vedie úver veriteľ na ním zriadenom úverovom účte ohľadne každého spotrebiteľa zvlášť, ale akú skutočnú výšku istiny úveru spotrebiteľovi poskytne, lebo len sumu reálne poskytnutú môže spotrebiteľ použiť na ním sledovaný účel

(vrátane prípadného refinancovania iného úveru, či zaplattenia časti splátok tak, ako to bolo v prípade C-377/14). Úverový účet je technickým riešením slúžiacim pre účel prehľadu o transakciách týkajúcich sa úveru.

2.2. Súd prvej inštancie taktiež nevyhodnotil poplatok za poskytnutie úveru ako neprijateľnú zmluvnú podmienku pre neprimeranosť jeho výšky, nespochybňoval, že by žalobkyňa vopred nevedela, že musí poplatok zaplatiť, nepoznala jeho výšku a spôsob jeho zúčtovania. Skutočnosť, či podpisom zmlúv o úvere súhlasila so spôsobom jeho zúčtovania do istiny úveru nie je právne významná. Ako už bolo uvedené kogentné ustanovenie § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z. určuje, do čoho má byť poplatok akéhokolvek druhu započítaný, preto sa od neho nemožno dohodou zmluvných strán odchýliť. S poukazom na uvedené bol správny záver, že oba úvery treba považovať za bezúročné a bez poplatkov, založený na nesprávnom započítaní poplatku za poskytnutie úveru do istiny úverov (a nie do celkových nákladov spojených s úvermi), a tým uvedením nesprávneho údaju o celkovej výške poskytnutého úveru a v dôsledku toho aj nesprávneho údaju o RPMN v neprospech spotrebiteľa v oboch zmluvách o úvere. Vychádzajúc z týchto záverov bolo preto plnenie žalobkyne v prospech žalovanej nad rámec reálne poskytnutej istiny úverov bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne ako plnenie bez právneho dôvodu.

2.3. Pokiaľ ide o ďalšie skutočnosti uvedené žalovanou v odvolaní, a síce že žalobkyňa nevyužila právo odstúpiť od úverovej zmluvy, nepožadovala úpravu zmluvných podmienok (napr. formou dodatku), nepodala sťažnosť ani reklamáciu na poskytnuté bankové služby, oba úvery dobrovoľne predčasne splatila v celom rozsahu pred podaním žaloby (úver č. 2 takmer 3 a pol roka pred iniciovaním tohto konania), pri úvere č. 1 zaplatila o 284,57 eura menej a pri úvere č. 2 o 1 257,05 eura menej ako bolo dohodnuté (pôvodná celková čiastka úveru, ktorú mala zaplatiť), a preto je uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia z jej strany výkonom práva, ktorý vzhľadom na doterajšie jej správanie nebolo možné očakávať a je v rozpore s jej predchádzajúcim konaním (správaním) a tým zneužitím práva, ktoré nepožíva právnu ochranu v zmysle čl. 5 základných princípov CSP v spojení so súkromnoprávnymi zásadami „neminem laedere“ a „pacta sunt servanda“, k predmetnému odvolací súd uviedol, že predchádzajúce správanie žalobkyne nesvedčilo o ničom inom ako o tom, že sa v minulosti riadila zásadou „pacta sunt servanda“, keď v domnení o súlade zmlúv o úvere so zákonom plnila, čo jej z nich vyplývalo. Od osoby, ktorá nemá vedomosť o nedostatkoch zmluvy nemožno očakávať, že od zmluvy odstúpi, či bude požadovať úpravu navyše formulárovej zmluvy, či podávať sťažnosti alebo reklamácie na bankové služby, ktoré jej boli poskytnuté v súlade so zmluvou. Okolnosť, že žalobkyňa úvery splatila predčasne a tým ušetrila na celkových nákladoch spojených s úverom, svedčí len o jej dobrej finančnej situácii v danom čase. Ak by ich zaplatila v dohodnutých termínoch ich konečnej splatnosti, o to väčšie by bolo bezdôvodné obohatenie žalovanej, ktorá mala nárok len na vrátenie istiny úverov. Zásada „pacta sunt servanda“ platí len potiaľ, kým zmluvná dohoda neodporuje kogentným ustanoveniam zákona. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Na základe neplatného právneho úkonu, či časti právneho úkonu, ktorá je neplatná (zmluvného dojednania) nie je zmluvná strana povinná plniť záväzok z neho pre ňu vyplývajúci. Zmluvná voľnosť je teda v právnom poriadku limitovaná. Svojím konaním nemohla žalobkyňa žalovanú ani poškodiť, pretože škoda veriteľa nemôže spočívať v ničom, na čo zo zákona nemá nárok. Je len logické, že potom, ako žalobkyňa zistila, že na úroky a poplatky nemá veriteľ pre nesúlad zmlúv o úvere zo zákonom nárok, domáhala sa ich vrátenia ako bezdôvodného obohatenia žalobou na súde. Naopak odporuje logike a zdravému rozumu, aby dobrovoľne v minulosti plnila niečo, o čom by mala vedomosť, že veriteľovi nepatrí a potom to práčne požadovala naspäť cestou súdneho konania, ktoré si vyžaduje procesnú aktivitu a určitú dobu trvá. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nepovažoval iniciovanie súdneho konania žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia za zneužitie práva žalobkyne, či úmyselné konanie v rozpore s jej predchádzajúcim konaním. V danej súvislosti ale poznamenal, že v odôvodnení rozsudku sa prvoinštančný súd riadne nevysporiadal so žalovanou namietaným zneužitím práva zo strany žalobkyne, preto odvolací súd dal na túto argumentáciu žalovanej odpoveď v rámci svojho odôvodnenia rozhodnutia (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP).

2.4. Pokiaľ ide o posúdenie momentu nadobudnutia subjektívnej vedomosti o vzniku (a rozsahu) bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného ako rozhodujúceho pre začiatok plynutia subjektívnej

premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že na porade s advokátom jej neboli oznámené žiadne nové skutkové okolnosti. Je pravdou, že žalobkyňa pred poradou vedela, kto je jej veriteľom, a to zo zmlúv o úvere a koľko mu na úvery uhradila, nevedela však, že mu mala uhradiť len istinu úverov, teda že úhradami nad ich rámec sa žalovaná na jej úkor obohatila. Nesúhlasil ani s tvrdením žalovanej, že rozsah bezdôvodného obohatenia bol spotrebiteľovi zrejmý už pri realizácii úhrady splátky úrokov alebo poplatkov (na ktoré veriteľ nemal nárok), najneskôr pri splatení úveru. Spotrebiteľ síce v tom čase vie, akú celkovú čiastku veriteľovi uhradil, nevie však, že ju v rozsahu úrokov a poplatkov uhradiť nemal. Žalobkyňa nemohla mať všetky informácie potrebné na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia už v momente, keď žalovaná zúčtovala poplatok za poskytnutie úveru a inkasovala jednotlivé splátky úrokov, resp. ďalších poplatkov, pretože podľa logiky žalovanej sa poplatok započítal do istiny, nie odplaty - úrokov a iných poplatkov a spočiatku sa úhrady splátok mali započítavať (nakolko úver je bezúročný a bez poplatkov) len na istinu, ktorú v čase zúčtovania poplatku za poskytnutie úveru, či prvých splátok vzhľadom na ich výšku ešte nemohla žalobkyňa zaplatiť, teda v tom čase ešte nemohlo dochádzať k bezdôvodnému obohateniu a teda žalobkyňa nemohla mať o ňom ani vedomosť. Prípadný omyl žalobkyne ohľadne výšky reálne poskytnutej istiny úverov na jej bankový účet preto v tomto prípade nemá relevanciu vo vzťahu k nadobudnutiu jej vedomosti o bezdôvodnom obohatení.

2.5. Odvolací súd ďalej poukázal na závery vyjadrené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo 268/2021 zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 15/2022, v ktorom sa v bode 19. odôvodnenia o. i. s poukazom na ďalšie rozhodnutie najvyššieho súdu uvádza: „V rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/29/2021 najvyšší súd zvýraznil špecifickosť situácie, vzniknutej a vyvolanej osobitosťou právnej úpravy spotrebiteľského práva, najmä zák. č. 129/2010 Z.z. V podstatnom uviedol, že "[z]a skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt. Nestačí preto len predpokladať, že oprávnená osoba skutkové okolnosti mohla vedieť, alebo sa ich mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Dovolací súd zdôraznil, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahrňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti) ... Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom ... Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu." Najvyšší súd v danej veci uzavrel, že "podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti ... je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr".

2.6. Analogický odkaz žalovanej na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. mája 2023 sp. zn. II. ÚS 249/2023 nepovažoval odvolací súd za náležitý, nakoľko ústavný súd riešil špecifickú situáciu nadobudnutia vedomosti o škode závislého od ďalšej skutočnosti - objektívnej možnosti určiť rozsah škody až na základe posudku. Tento dôkaz sa však netýkal momentu nadobudnutia vedomosti o vzniku samotnej škody, ale slúžil len na ustálenie jej rozsahu. Preto v tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že začiatok plynutia premľacej doby (pre ktorý je rozhodujúce o. i. nielen nadobudnutie vedomosti o vzniku škody, ale aj o rozsahu vzniknutej škody) vo všeobecnosti nemôže byť závislý od vôle subjektu (viažucej sa k momentu zistenia rozsahu škody). V danom prípade pre ustálenie rozsahu bezdôvodného obohatenia nebolo potrebné zabezpečiť žiaden ďalší dôkaz, ktorého zabezpečenie by záviselo od vôle osoby oprávnenej z bezdôvodného obohatenia, rozsah bol zistiteľný hneď pri nadobudnutí vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia porovnaním súm, ktoré žalobkyňa na úvery zaplatila a mala zaplatiť.

2.7. Pokiaľ žalovaná uviedla, že skutkové a právne okolnosti prejednávanej veci sú odlišné od tých, ktoré posudzoval SD EÚ vo veci C-485/19, pretože žalobkyňa sa nedomáha vydania plnenia poskytnutého na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale uplatnený nárok má vyplývať z toho, že úvery sa považujú za bezúročné a bez poplatkov, a to zo zákona, preto sa neaplikuje na túto vec záver rozsudku SD EÚ o 10 - ročnej premľacej dobe na vydanie bezdôvodného obohatenia, odvolací súd k tejto námietke uviedol, že 1. výrok rozsudku SD EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22. apríla 2021 citovaný už v bode 10. odôvodnenia rozhodnutia pojednáva nielen o žalobe spotrebiteľa o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ale aj o žalobe spotrebiteľa o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS. Aj vo vzťahu k tejto žalobe judikoval, že zásada efektivity bráni vnútroštátnej právnej úprave o objektívnej trojročnej premľacej dobe na vydanie bezdôvodného obohatenia. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS bola do slovenského právneho poriadku prebratá zákonom č. 129/2010 Z.z., čo vyplýva z jeho prílohy č. 1 Článku 10 ods. 2 uvedenej smernice zodpovedá ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. upravujúcemu náležitosti zmluvy o úvere, vrátane údaju o celkovej výške poskytnutého úveru, RPMN, pričom v článku 23 danej smernice je stanovené, že členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Sankcia za nedodržanie niektorých obligatórnych náležitostí zmluvy o úvere v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky je stanovená v § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., a to, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa sa v danom prípade žalobou domáha titulom bezdôvodného obohatenia vrátenia súm, ktoré neoprávnene zaplatila žalovanej v rámci plnenia zmlúv o úvere na základe ich podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, konkrétne s jej článkom 10 ods. 2, preto bolo možné uzavrieť, že závery rozsudku SD EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021 o aplikácii 10-ročnej objektívnej premľacej doby pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy sa vzťahujú aj na prejednávaný prípad.

2.8. Ohľadom odkazu žalovanej v odvolaní na závery vyplývajúce zo skorších rozsudkov SD EÚ z 9. júla 2020 vo veci Raiffeisen Bank a BRD Groupe Société Générale, C-698/18 a C-699/18, a zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, a to, že stanovenie primeraných lehôt spotrebiteľom na podanie žaloby pod hrozbou premľania v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom Európskej únie, to sa týka aj pravidla umožňujúceho vzniesť námietku premľania proti žalobám podaným spotrebiteľom aj pri žalobách o uplatnenie reštitučných účinkov vyplývajúcich z určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru; ak je premľacia lehota stanovená v zákone a je vopred

známa, ide o dostatočné opatrenie na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, dĺžka premlčacej lehoty tak sama osebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity, odvolací súd poukázal na skutočnosť, že s týmito závermi sa SD EÚ v rozsudku vo veci C-485/19 zo dňa 22. apríla 2021 vysporiadal o. i. v bodoch 59. - 65. odôvodnenia, z ktorých vyplýva, že na prvý pohľad sa môže zdať, že trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva (na vydanie bezdôvodného obohatenia) stanovená právnym poriadkom členského štátu EÚ je v zásade dostatočná, a preto sama o sebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity, avšak v spojení so stanoveným začiatkom plynutia premlčacej doby, vzhľadom na skutočnosti, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 alebo 2008/48, prípadne nepoznajú ich rozsah a zmluvy o úvere sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej doby ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, preto takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami. Preto SD EÚ uzavrel, že (zákonné) podmienky, ktoré vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a preto sú v rozpore so zásadou efektivity.

2.9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% vzhľadom na jej plný úspech v odvolacom konaní.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. V rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (prvá právna otázka), pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a to či „Je údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru v zmluve o spotrebiteľskom úvere (4 400 eur v zmluve o úvere č. 1 a 4 700 eur v zmluve o úvere č. 2) uvedený v súlade s § 9 ods. 2 písm. e) zákona o spotrebiteľských úveroch, ak po uzavretí zmluvy veriteľ poskytol na úverový účet spotrebiteľa finančné prostriedky v sume dohodnutej celkovej výšky spotrebiteľského úveru a následne si z tejto sumy zúčtoval riadne dojednaný poplatok za poskytnutie úveru (220 eur v zmluve o úvere č. 1 a 235 eur v zmluve o úvere č. 2)?“

3.1.1 Žalovaná poukázala na rozsudok SD EÚ z 21. apríla 2016 C-377/14, v ktorom sa súdny dvor okrem iného vyjadril k otázke vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“. V tejto súvislosti uviedla, že tento výklad celkovej výšky úveru rezonuje aj v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [rozsudok z 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo 287/2021 (R 49/2022), rozsudok z 30. novembra 2022 sp. zn. 4 Cdo 322/2020] a preto ho v súlade s R 71/2018 možno považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V rozsudku z 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo 287/2021 (R 49/2022) dovolací súd riešil obdobnú skutkovú situáciu, konštatoval nesprávnosť údajov o celkovej výške spotrebiteľského úveru, ale vôbec sa nezaoberal tým, že spotrebiteľovi bol poskytnutý úver na jeho úverovom účte, čo sa udialo aj v tomto prípade.

3.1.2. Žalovaná konštatovala, že slovenský právny poriadok vyslovene predpokladá dojednanie odplaty za poskytnutý úver (§ 499 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z.z.). Poplatok za poskytnutý úver je legitímny, čo rezonuje v rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít súdov [napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 294/2019 (R 12/2022) a 4 Cdo 292/2021; rozsudok SD EÚ z 3. októbra 2019, C-621/17]. Opodstatnenosť primeraného poplatku alebo provízie, ktoré sa platia jednorazovo a obvykle pri uzavretí zmluvy, akcentuje SD EÚ aj v recentnom rozsudku zo 16. marca 2023 vo veci CaixaBank SA proti XA, C-565/21. V tejto súvislosti tiež analogicky poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo 277/2020 v skutkovo obdobnej situácii, v ktorom ako obiter dictum dovolací súd vyslovil právny

záver: „Za situácie ak by bolo v konaní riadne preukázané, že žalovaná reálne poskytla na účet žalobcov sumu 10 000 eur a následne zinkasovala z účtu žalobcov sumu 500 eur ako poplatok za poskytnutie úveru, bol by údaj o výške spotrebiteľského úveru v zmluve uvedený vo výške sumy finančných prostriedkov reálne poskytnutých na základe zmluvy tak, ako to požaduje § 2 písm. 1) zákona o spotrebiteľských úveroch.“ Žalovaná zdôraznila, že postupovala identickým spôsobom, aký aproboval dovolací súd, a ktorý plne korešponduje s judikátom R 49/2022 a jeho právnou vetou, ktorú však odvolací súd v tomto prípade nesprávne aplikoval.

3.1.3. Podľa názoru žalovanej neobstoí ani záver odvolacieho súdu (bod 35. rozsudku), že nesprávne zaradenie poplatku za poskytnutie úveru do istiny úveru namiesto do celkových nákladov úveru má mať za následok podhodnotenie RPMN a trvala na tom, že zúčtované poplatky za poskytnutie úveru v oboch prípadoch boli zohľadnené vo výpočte RPMN ako dodatočné náklady (resp. ako tzv. nulté splátky), v súlade so stanoviskom Národnej banky Slovenska z 15. decembra 2020 a jej opatrenia č. 5/2020 z 24. novembra 2020.

3.1.4. Žalovaná mala za to, že z prezentovaných skutočností je zjavné, že v tomto prípade je celkovou výškou spotrebiteľského úveru suma 4 400 eur pri zmluve o úvere č. 1 a 4 700 eur pri zmluve o úvere č. 2. Tieto sumy boli reálne vyplatené na úverový účet žalobkyne, t. j. dostali sa do jej dispozície. (žalobkyňa nikdy netvrdila, že nemôže disponovať so svojim úverovým účtom). Pokiaľ odvolací súd za daných skutkových okolností vyhodnotil ako celkovú výšku úveru inú sumu, jeho výklad pojmu „celková výška spotrebiteľského úveru“ odporuje ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a predstavuje odklon od záväzných rozhodnutí (C-377/14, R 49/2022 a 4Cdo/322/2020).

3.2. V súvislosti s prípustnosťou dovolania vyvodzovanou z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaná konkretizovala právne otázky číslo 2) a 3) od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neboli vyriešené nasledovne:

2) (druhá právna otázka): „Možno na účely aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa vychádzať z predpokladu, že banka sa na jeho úkor bezdôvodne obohatila, iba a bez ďalšieho na základe skutočností, že banka je profesionálom a podniká v oblasti poskytovania úverov?“

3) (tretia právna otázka) „Možno podmienky pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhodnocovať bez zohľadnenia objektívnych skutočností, iba na základe subjektívneho tvrdenia žalobcu a nezáväzného stanoviska tretej osoby o možnej právnej kvalifikácii tohto nároku?“

3.2.1. Podľa názoru žalovanej bolo vyhodnotenie námietky premlčania ďalšou kľúčovou otázkou v spore. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej lehote (druhá právna otázka) žalovaná vychádzala zo skutočnosti, že žalobkyňa mala k dispozícii všetky informácie potrebné na uplatnenie domnelého nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia už v momente, keď žalovaná zúčtovala poplatok za poskytnutie úveru a „nesprávne“ ho zahrnula do celkovej výšky úveru. Od tohto okamihu si žalobkyňa musela byť vedomá toho, že prijatím akejkoľvek úhrady splátky úrokov alebo poplatkov dôjde zo strany banky k bezdôvodnému obohateniu. Premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia teda začala plynúť vo vzťahu k jednotlivým úhradám samostatne dňom ich plnenia. Domnelý nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia by mal byť premlčaný v trojročnej objektívnej (aj dvojročnej subjektívnej) lehote. Žalovaná mala za to, že znalosť zákona jej nemôže byť na ťarchu a nemôže byť dôkazom jej nekalého úmyslu. Základná prezumpcia znalosti právnych predpisov sa uplatňuje voči všetkým. Z toho vyplýva princíp „neznalosť zákona neospravedlňuje“, ktorý za určitých špecifických okolností pri spotrebiteľoch ustupuje princípu ich zvýšenej ochrany, čo však neznamena, že by sa malo v spotrebiteľských vzťahoch dané pravidlo automaticky uplatniť voči druhému účastníkovi (dodávateľovi) s tak výraznými negatívnymi dôsledkami. Podporne žalovaná poukázala aj na aktuálnu súdnu prax najvyšších súdnych autorít: uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 04. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 448/2017, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2018 sp. zn. 1Cdo/238/2017 a z 21. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/219/2019. Napriek tomu sa odvolací súd priklonil k aplikovaniu 10-ročnej objektívnej premlčacej lehoty s odkazom na rozsudok SD EÚ vo veci C-485/19 z

22. apríla 2021 (vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o.) a na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021 uverejnené ako R 15/2022, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej bez meritórneho prieskumu. Mala za to, že pokiaľ odvolací súd aplikoval § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka tým spôsobom, že na úkor žalovanej použil objektívnu desaťročnú premľaciu lehotu, vychádzal zo zjavne nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.2.2. Vo vzťahu k subjektívnej premľacej lehote (tretia právna otázka) žalovaná uviedla, že pre začiatok plynutia subjektívnej premľacej lehoty je určujúcim moment, keď sa oprávnený dozvie o skutočnostiach, na základe ktorých môže uplatniť svoj nárok na súde, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného. Okamih, v ktorom spotrebiteľ zistí, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností, nie je pri posudzovaní začatia plynutia subjektívnej premľacej lehoty relevantný (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. mája 2013 sp. zn. 1Cdo 67/2011, publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 22/2013; totožné aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 27. septembra 2000 sp. zn. 20Cdo 927/98, uznesenie z 27. novembra 2013 sp. zn. 28Cdo 3914/2012, rozsudok z 28. novembra 2013 sp. zn. 33Cdo 2225/2012 a mnohé iné). Podľa názoru žalovanej žalobkyňa mala k dispozícii všetky informácie potrebné na uplatnenie domnelého nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia už v momente, keď žalovaný zúčtoval poplatok za poskytnutie a následne inkasoval jednotlivé splátky úrokov alebo ďalších poplatkov. V danom prípade (podľa tvrdení žalobkyne) jej mal poskytnúť právne poradenstvo advokát, ktorý jej však nanajvýš mohol oznámiť iba to, ako možno jej potenciálny nárok právne kvalifikovať, čo pri posudzovaní plynutia subjektívnej premľacej lehoty nie je relevantné. Žalovaná poukázala na záver uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. mája 2023 sp. zn. II. ÚS 249/2023: „Začiatok plynutia premľacej doby vo všeobecnosti nemôže byť závislý od vôle subjektu.“, ktorý je plne aplikovateľný aj pri zodpovedaní položenej otázky. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že žalobou uplatnený nárok nie je premľaný, keďže subjektívna premľacia lehota podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka začala plynúť v apríli 2023 (po porade žalobkyne s advokátom) a do začatia konania neuplynula, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedla, že považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, ktorého právne závery sú v súlade s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí z 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo 287/2021, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, čo sa týka správnosti údajov o celkovej výške úveru v zmysle ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Vzhľadom na formulárové zmluvy o úvere, ktoré používala žalovaná a identický spôsob započítania poplatkov za poskytnutie úveru žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2024 sp. zn. 7Cdo/225/2022 v identickej veci žalovanej. Ďalej uviedla, že súdy oboch nižších inštancií náležite, správne a v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu vyhodnotili aj námietku premľania vznesenú zo strany žalovanej, pričom obidva súdy svoje rozhodnutie náležite odôvodnili. Žalobkyňa mala za to, že zo strany žalovanej sa jedná len o opakované, absolútne nedôvodné dovolanie, keď ako bankový subjekt (resp. jeho právny zástupca) nerešpektuje ustálenú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj rozhodnutia SD EÚ a z jeho strany sa jedná len o opakované zneužívanie možnosti podávania mimoriadnych opravných prostriedkov a zbytočnému zaťažovaniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, preto navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovanej ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej

Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

10. Dovolaťka podľa tohto dovolacieho dôvodu namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (prvá právna otázka), pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a to či „Je údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru v zmluve o spotrebiteľskom úvere (4 400 eur v zmluve o úvere č. 1 a 4 700 eur v zmluve o úvere č. 2) uvedený v súlade s § 9 ods. 2 písm. e) zákon o spotrebiteľských úveroch, ak po uzavretí zmluvy veriteľ poskytol na úverový účet spotrebiteľa finančné prostriedky v sume dohodnutej celkovej výšky spotrebiteľského úveru a následne si z tejto sumy zúčtoval riadne dojednaný poplatok za poskytnutie úveru (220 eur v zmluve o úvere č. 1 a 235 eur v zmluve o úvere č. 2)? Poukázala na rozsudok SD EÚ z 21. apríla 2016 C-377/14 a ďalej na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo 287/2021 (R 49/2022), z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo 322/2020 od ktorých sa mal odvolací súd svojím rozhodnutím odkloniť.

11. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa teda sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

12. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil,

pripadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikátúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

13. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. § 421 ods. 1 písm. b) či § 421 ods. 1 písm. c) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

15. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo „zjednotenia rozdielneho rozhodovania“ (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

16. Podľa právnej vety judikátu R 49/2022 „Celkovú výšku spotrebiteľského úveru podľa § 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch predstavuje suma finančných prostriedkov reálne poskytnutá spotrebiteľovi veriteľom. Poplatok za poskytnutie úveru zrazený z istiny hneď pri uzavretí zmluvy nemožno zahrnúť do celkovej výšky spotrebiteľského úveru (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022, sp. zn. 9Cdo 287/2021).

16.1. V rozsudku vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a.s. sa Súdny dvor Európskej Únie okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice odpovedal, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru, je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru (bod 87). Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku (bod 90).

16.2. V rozsudku z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo/322/2020 sa najvyšší súd zaoberal otázkami 1/ či suma úveru poskytnutá na financovanie tovaru, ktorý je vo vzťahu k hlavnému účelu nákupu tzv. doplnkovým tovarom je podľa zákona o spotrebiteľských úveroch nákladom podľa § 2 písm. g) alebo istinou úveru podľa § 2 písm. l) a 2) či je dodávateľ viazaného spotrebiteľského úveru hmotnoprávne zodpovedný za kvalitu financovania tovaru alebo služieb, pričom uviedol, že (prvú - pozn. dovolacieho súdu) právnu otázku nastolenú dovolateľkou možno pokladať za vyriešenú uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020, so záverom, že „z obsahu kúpnej zmluvy vyplýva, že časť kúpnej ceny vo výške 684,80 eur bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy, a že zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 5.489,20 eur bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere. Z obsahu úverovej zmluvy však jednoznačne vyplýva celková dojednaná výška úveru v sume 6.163,20 eur s tým, že predmetný spotrebiteľský úver bol účelovo viazaný, a to na obstaranie tam uvedeného predmetu financovania, ktorým bolo predmetné motorové vozidlo Citroën C4 Grand Picasso Diesel 1,6 HDi. Dovolací súd však konštatuje, že v zmysle § 52a ods. 2 OZ vyplýva jednoznačná závislosť týchto zmlúv, čo nerozporovali ani súdy nižšej inštancie. Avšak dovolací súd je toho názoru, že pokiaľ v zmysle § 52a ods. 2 OZ je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejmá aj z obsahu dojednaných zmlúv, a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné. V tomto prípade nekorešpondujúce v dojednanej výške pri kúpnej zmluve - kúpnej ceny (5.489,20 eur) a pri spotrebiteľskom úvere - výška spotrebiteľského úveru (6.163,20 eur). A to bez ohľadu na vystavenú faktúru č. U., ktorou bol fakturovaný predaj osobného automobilu Citroën C4 Grand Picasso 1,6 HDi vrátane doplnkového zákazníckeho servisu a Carlife Garancia. Dovolací súd tak konštatuje, že uplatnenie § 52a ods. 2 OZ na zmluvné dojednanie (kúpnu zmluvu a spotrebiteľský úver) je v tomto prípade zásadné. Na základe uvedeného je nepochybné, že RPMN uvedená v úverovej zmluve nezodpovedá kúpnej cene, ktorá je uvedená v kúpnej zmluve, t. j. 6.174 eur, po odpočítaní zaplatených 684,80 eur v sume 5.489,20 eur a následkom čoho je úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zák. č. 129/2010 Z. z.". So zreteľom na uvedené ani senát najvyššieho súdu 4C nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od týchto záverov, pretože neboli v rozpore s ustanovením § 52a ods. 4 Občianskeho zákonníka, a preto konštatoval, že úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov.

17. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že odvolací súd ako základný právny problém v spotrebiteľskom vzťahu žalovanej a žalobkyne ustálil v nespornej skutkovej okolnosti, že žalobkyňa uzatvorila so žalovanou dve zmluvy o úvere, a to dňa 19. septembra 2013 zmluvu o úvere č. 1, na základe ktorej sa žalovaná zaviazala poskytnúť žalobkyňi úver vo výške 4 400 eur s RPMN vo výške 19,01% a priemerná hodnota RPMN bola vo výške 18,84%. Žalobkyňa na úver zaplatila spolu sumu 8 827,43 eura. Dňa 03. júla 2014 uzatvorila žalobkyňa so žalovanou ďalšiu zmluvu o úvere č. 2, na základe ktorej sa žalovaná zaviazala poskytnúť žalobkyňi úver vo výške 4 700 eur, RPMN bola vo výške 16,61% a priemerná hodnota RPMN bola uvedená vo výške 17,94%. Žalobkyňa na úver zaplatila spolu sumu 7 712,75 eura. Žalovaná ale žalobkyňi reálne poskytla len sumu 4 200 eur a 4 465 eur, nakoľko od sumy 4 400 eur odpočítala poplatok za poskytnutie úveru vo výške 220 eur a od sumy 4 700 eur poplatok za poskytnutie úveru vo výške 235 eur. Súdy nižších inštancií po vykonanom dokazovaní dospeli k záveru, že oba poskytnuté úvery treba považovať za bezúročné a bez poplatkov, keďže poplatok za poskytnutie úveru bol podľa § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z. v tom čase platného a účinného právneho predpisu súčasťou celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, nie súčasťou celkovej výšky (istiny) spotrebiteľského úveru.

18. Dovolací súd poukazuje na to, že v prípade spotrebiteľských úverov zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy v § 9 ods. 2 ustanovuje obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, preto do celkovej výšky úveru nemožno zahrnúť poplatok spojený s poskytnutím tohto úveru. Zákon by teda musel pripúšťať možnosť, že poplatok za poskytnutie úveru je možné zahrnúť do celkovej výšky úveru.

19. Odvolací súd vzhľadom na princíp prednosti práva Európskej únie na zistený skutkový stav aplikoval rozsudok Súdného dvora Európskej únie vo veci C-377/14 Ernst Georg Radlinger, Helena Radlingerová

proti Finway a.s., výrok pod bodom 3 podľa, ktorého: „Článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES, ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené". Dovolací súd má za to, že predmetom konania je skutková situácia na ktorú sa uvedený rozsudok Súdneho dvora EU vzťahuje a ide o acte éclairé. Preto nezvažoval polozenie prejudiciálnej otázky, či do celkovej sumy úveru možno zahrnúť aj pôžičku na poplatok spojený s poskytnutím spotrebiteľského úveru (porovnaj sp. zn. 7Cdo/225/2022).

20. Keďže žalovaná vypočítala úrok z istiny 4 400 eur resp. 4 700 eur jej výpočet nie je správny. Nadväzujúc na to je aj nesprávna kalkulácia RPMN a celkovej sumy úveru, a preto odvolací súd správne posúdil spotrebiteľský úver ako bezúročný a bez poplatkov.

21. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplyva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalovanej. Odvolací súd uviedol, že do celkovej výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru nemožno započítavať plnenia, ktoré nie sú skutočným plnením veriteľa dlžníkovi, ale majú byť v skutočnosti plnením dlžníka veriteľovi, a teda sú nákladmi úveru, patria do odplaty za úver, preto ich nemožno uvádzať v rámci výšky poskytnutého úveru. Dovolací súd považuje tento právny záver za zodpovedajúci skutkovému stavu. V žiadnom prípade sa takto vyslovenými a prezentovanými názormi odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

22. Podľa názoru žalovanej je jej dovolanie prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP majúc za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu (ale aj súdu prvej inštancie) záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené a síce „Možno na účely aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa vychádzať z predpokladu, že banka sa na jeho úkor bezdôvodne obohatila, iba a bez ďalšieho na základe skutočností, že banka je profesionálom a podniká v oblasti poskytovania úverov?" a „Možno podmienky pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhodnocovať bez zohľadnenia objektívnych skutočností, iba na základe subjektívneho tvrdenia žalobcu a nezáväzného stanoviska tretej osoby o možnej právnej kvalifikácii tohto nároku?"

23. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

24. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti

dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

25. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

26. Ešte pred samotným posúdením „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritornému prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

27. Dovolací súd poukazuje na to, že právne otázky v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemôžu mať hypotetický charakter ale sú spojené zo skutkovým stavom z ktorého odvolací súd vychádzal, t.j. rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia tejto konkrétnej otázky. V danom prípade odvolací súd potvrdzujúce rozhodnutie o správnosti záverov prvoinštančného súdu o potrebe aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby založil na závere, že žalobkyňa sa v postavení spotrebiteľa domáhala svojho nároku titulom bezdôvodného obohatenia, t.j. vrátenia súm, ktoré neoprávnene zaplatila žalovanej v rámci plnenia zmlúv o úvere na základe ich podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, konkrétne s jej článkom 10 ods. 2. Preto uzavrel, že závery rozsudku SD EÚ vo veci C-485/19 z 22. apríla 2021 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021 (R 15/2022) o aplikácii 10-ročnej objektívnej premlčacej doby pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy sa vzťahujú aj na prejednávany prípad. Podľa právnej vety R 15/2022 analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C - 485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva, že v žiadnom prípade súdy nižších inštancií nezaložili svoje závery „iba a bez ďalšieho“ na skutočnosti, že banka je profesionálom a podniká v oblasti poskytovania úverov. Na takto položenej otázke týkajúcej sa plynutia objektívnej premlčacej doby rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo. Navyše odpoveď na druhú položenú otázku v zásade v tom istom znení dáva aj už spomínané rozhodnutie z 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021 (vid najmä bod 18. predmetného rozhodnutia), ktoré dovolateľke musí byť známe, keďže ho vo svojej argumentácii používa.

28. Čo sa týka druhej žalovanou položenej otázky v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a síce „Možno podmienky pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhodnocovať bez zohľadnenia objektívnych skutočností, iba na základe subjektívneho tvrdenia žalobcu a nezáväzného stanoviska tretej osoby o možnej právnej kvalifikácii tohto nároku?“ dovolací súd uvádza, že takto nastolenou otázkou sa už vo svojej judikatúre zaoberal, a to v uznesení z 28. septembra 2021, sp. zn. 5 Cdo 29/2021, ktorého právna veta bola publikovaná ako R 14/2022 so záverom, že „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov je podstatná skutočná

vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve". V dôvodoch spomínaného rozhodnutia okrem iného najvyšší súd uviedol, že podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premľacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanom spore bolo potom potrebné individualizovať, kedy žalobkyňa nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaná na jej úkor bezdôvodne obohatila (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009). V prejednávanom spore bolo potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom bola aj podľa dovolacieho súdu „porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka - fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia)".

28.1. Z vyššie uvedeného pod bodom 28. tohto rozhodnutia vyplýva, že ak v danej veci odvolací súd dospel k záveru, že žalobou uplatnený nárok nie je premľaný, keďže subjektívna premľacia lehota podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka začala plynúť v apríli 2023 (po porade žalobkyne s advokátom) a do začatia konania neuplynula, vychádzal zo správneho právneho posúdenia veci otázky, ktorá už bola judikatúrou vyriešená.

29. Dovolací súd zistil že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia právnej otázky č. 2 a otázka č 3 už bola v minulosti judikatúrou najvyššieho súdu vyriešená so závermi, ktoré sa stali súčasťou ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu a od týchto sa odvolací súd neodklonil.

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej, v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP odmietol, a to podľa § 447 písm. c) CSP, keďže v prípade prvej a tretej položenej otázky smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a § 447 písm. f) CSP (v prípade druhej položenej otázky) ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. V danom prípade by bol daný dôvod na odmietnutie aj podľa § 447 písm. c) CSP.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

Poučenie:

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.